

до діалогу двох культур, класичної та джазової, використала досягнення сучасної музики, додала елементи українського мелосу, показав тим самим можливість експерименту та пошуку нового, повертаючись до вже традиційного та усталеного.

Такий процес синтезу двох культур дає можливість не тільки для самореалізації артиста, але є подоланням меж між класичним та джазовим, дає можливість для появи нових жанрів, нових форм, відкриває двері для творчого експерименту, сприяє злиттю традицій та сучасності.

Література:

1. Сюїта. URL: <http://slovopedia.org.ua/58/53409/388069.html> (дата звернення 09.12.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-93>

ФІЛОСОФІЯ ЯК МИСТЕЦТВО

Леонтєва В. А.

студентка I курсу факультету права та економіки

Міжнародний гуманітарний університет

Науковий керівник: Крижановська Т. О.

кандидат філософських наук,

доцент кафедри мистецтвознавства

та загальногуманітарних дисциплін

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Сьогодні філософія має дуже значний вплив на людей, які шукають себе і сенс у сьогоднішньому, намагаються зрозуміти з себе та досягнути те, що знаходиться навколо. З одного боку філософія є наукою, що виробляє методи для багатьох інших наук та сама користується цими методами, а з іншого – це сфера роздумів, спостережень та уявлень, яка ґрунтується особистісними імпульсами та усвідомленнями світу. В цій невеликій роботі представляється погляд на філософію як на певний вид мистецтва. Сьогодні існує проблема того що більшість людей дуже закохані у свої проблеми та справи, і витрачають свій час так, ніби вони збираються жити вічно, хоча це фізично неможливо. Ніхто з нас ніколи навіть і не замислювався про те, що означають на перший погляд

незначні явища, які оточують нас кожен день. Сонячні чи пасмурні пейзажі що ми бачимо щодня, звичайна людина скаже що це просто природа, яку Бог створив ще десятки століть тому, а от людина яка присвятила себе філософії, побачить тут джерело духовного збалансування. Речі які так сильно боялись втратити раніше, стануть дрібницями, а може й життя взагалі перестане бути тим яким воно було раніше. І це дісно так, я особисто поки не зіткнулась з філософією, не надавала цьому ніякого значення, але згодом моя думка змінилась.

Метою цієї роботи є представлення філософії як певного виду мистецтва – мистецтва думки. Для досягнення цієї мети поставимо перед собою такі завдання: 1) проаналізувати поняття мистецтва з філософської точки зору; 2) розглянути різні точки зору на філософію як мистецтво; 3) показати філософію як мистецтво в якості особливості української філософської думки.

Поняття мистецтва має у філософії давню традицію. Ще Аристотель порівнював досвід і мистецтво як різні рівні знання, наповнюючи поняття мистецтва високим сенсом як мистецтва мислити, як того, що стосується не буденності здорового глузду та знання одиничних речей, а як думки про загальне, що стосується виникнення та сутності речей. Аристотель вважає «тих, хто володіє мистецтвом, мудрішими за тих, хто володіє досвідом (адже мудрість приписують людині радше залежно від знання), і це тому, що перші знають причину, а другі – ні» [1, с. 18]. І далі античний філософ висловлює думку, що ознакою знання є здатність навчити цьому знанню інших. І саме ті, хто володіють мистецтвом думки, мистецтвом знання можуть це зробити. Тобто, мистецтво і мудрість, на думку Аристотеля, йдуть поруч як найвищі способи осягнення світу. Як ми бачимо, поняття мистецтва стосується не тільки видів художньої творчості як ми до цього звикли (хоча цей смисл мистецтва також існує), але й певного способу осягнення світу, отримання та передачі знань. Вважаємо, що саме такий сенс поняття мистецтва можна віднести до філософії.

Розглянемо погляди декількох авторів щодо питання філософії як мистецтва.

Арсентьева Г. розумію філософію як мистецтво жити, що пов'язується, на думку цього автора «із самореалізацією цілісності людського «Я», з його творчим розвитком і застосуванням у різних сферах його прояву і на такому високому рівні, як це відбувається в мистецтві, коли максимально самореалізуються потаєнні, сокровенні горизонти і можливості буття людського «Я» [2, с. 9]. «Мистецтво жити можливо в усіх проявах людського життя. Але з обов'язковою умовою самореалізації людського «Я», людської самості, його екзистенції на такому високому рівні, як це відбувається в мистецтві. Мистецтво

жити – це максимально намагатися самореалізувати своє «Я» і там, де це вдається, обов'язково робити це з любов'ю і якісно. Самоздійснення людського «Я» – це реалізація потенційних можливостей, здібностей і хисту людини як здійснення людиною самої себе. Самоздійснення власного «Я» має гармонійно проявлятися в усіх сферах так, щоби це не порушувало цілісності людського «Я». Тоді це точно буде називатися «мистецтвом життя» [2, с. 14] – наголошує автор.

Автори І. та Н Степаненко пов'язують філософію як мистецтво з сучасним виживанням людини в суспільстві ризику. Вони вважають, що «соціальний та антропологічний виміри безпеки взаємообумовлюють і взаємопідсилюють один одного, а також відбувається індивідуалізація відповідальності за управління і мінімізацію ризиків» [4, с. 141]. Автори підкреслюють, що «На рівні індивідуального життя загострюється проблема екзистенціальної безпеки. Це зумовлено тим, що у суспільстві ризику людина перебуває у ситуації постійної небезпеки для свого здоров'я – фізіологічного, психологічного, соціального, духовного, благополуччя, життя у цілому. В наслідок глобалізації ризиків, ускладнення соціальних практик, плюралізації життєвих стратегій і стилів, загострення суперечностей між новою системою вимог, з одного боку, і можливостями особистості, з іншого, сама життєтворчість особистості набуває все більш ризикованого характеру» [4, с. 141]. Філософія як мистецтво жити, на думку цих авторів, має розвиватись, насамперед, в освітніх просторах, де ця проблема може отримати цілеспрямоване та системне вирішення.

Підтримує цю думку і філософ Н. В. Хамітов, який обстоює ідею, що саме «академічна філософія є одночасно і наукою, і мистецтвом. Саме це дозволяє їй бути не просто інтерпретацією осягнень видатних мислителів минулого, а й творчістю, яка відповідає на виклики сьогодення та духовно розв'язує актуальні й вічні суперечності буття людини і світу» [5, с. 60].

Автор О. Наконечна представляє точку зору, згідно з якою «філософія з самого початку мислиться не як збірник якихось закінчених істин, а як прагнення до істини, як такий настрій душі і розуму, що здатен привести до гармонійної рівноваги внутрішнього світу людини у її взаємовідношенні зі світом» [3, с. 85].

Таким чином, можна зробити висновок, що філософія як мистецтво має декілька значень. По-перше, філософія є мистецтвом саморефлексії та виокремлення власного «Я», самореалізації людини у світі. По-друге, філософія є мистецтвом забезпечення людей, як на індивідуальному, так і на суспільному рівні, екзистенціальними, тобто життєвими смислами, які можуть надати людині реальну допомогу в сучасному суспільстві ризику. По-третє, філософія є мистецтвом як свобода творчої думки на

академічному рівні, тобто в університетах та інших навчальних закладах. По-четверте, філософія як мистецтво надає гармонію душі та смисл життя людині.

Література:

1. Арістотель. Метафізика / пер з давньогр. О. Юдін. Харків: Фоліо, 2020. 300 с. URL: <https://chtyvo.org.ua/authors/Aristotle/Metafizyka/>
2. Арсентьєва Г. Мистецтво жити: філософський ракурс. *Вісник Львівського університету. Серія : Філософсько-політологічні студії*. 2019. Випуск 22. С. 9–15. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/22_2019/3.pdf
3. Наконечна О. Філософія як мудрість і життєтворчість. *Науковий вісник Чернівецького університету. Філософія*. 2014. Вип. 706–707. С. 84–88. URL: <https://is.gd/nKsklz>
4. Степаненко І., Степаненко Н. Філософія мистецтва жити: концептуальні контури і освітні імплікації у суспільстві ризику. *Філософія освіти*. 2013. № 1. С. 140–161. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhilEdu_2013_1_11
5. Хамітов Н. В. Академічна філософія як наука і мистецтво. *Вісник Національної академії наук України*. 2022. № 4. С. 59–73. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/185052/11-Khamitov.pdf?sequence=1>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-94>

ВПЛИВ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ ДО УКРАЇНИ НА КОНТЕНТ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ YOUTUBE КАНАЛІВ

Литвиненко А. І.

*кандидат наук із соціальних комунікацій,
асистент кафедри кіно- і телемистецтва*

*Київський національний університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

В той час як новинні журналісти висвітлювали ситуацію на фронті, перебіг подій під час війни, реакцію світу, ЗМІ про культуру з початком повномасштабної війни взяли вимушену паузу. В інформаційному вирі воєнних подій інший контент здавався недоречним та неактуальним.